

Zpracovatel/zpracovatelka včelích produktů (kód: 41-036-H)

Autorizující orgán: Ministerstvo zemědělství
Skupina oborů: Zemědělství a lesnictví (kód: 41)
Týká se povolání: Včelař
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Získávání včelích produktů	3
Posuzování stavu a kvality včelích produktů	3
Úprava a balení včelích produktů	3
Použití včelích produktů pro další výrobu	3
Navrhování způsobu expedice včelích produktů a výrobků z nich	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 23.12.2025

Kritéria a způsoby hodnocení

Získávání včelích produktů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyjmenovat a charakterizovat včelí produkty	Ústní ověření
b) Získat ze včelstev určené včelí produkty – med, vosk, propolis, pyl, mateří kašička; vysvětlit a navrhnout využití odebraných včelích produktů a jejich šetrné zpracování	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Posuzování stavu a kvality včelích produktů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Posoudit stav a kvalitu medu vizuálně, organolepticky a kvantitativně stanovit obsah vody a elektrickou vodivost	Praktické předvedení
b) Posoudit stav a kvalitu ostatních včelích produktů (mateří kašička, propolis, vosk, pyl) organolepticky a popsat možné poškození produktů při odběru ze včelstva	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Úprava a balení včelích produktů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Charakterizovat ošetřování medu od jeho vytočení až po uložení do skladovacích obalů	Ústní ověření
b) Připravit med k plnění do spotřebitelských obalů a provést plnění	Praktické předvedení
c) Uvést možnosti použití odebraného včelího vosku ze včelstva a upravit získaný včelí vosk vhodným způsobem pro další použití	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Vysvětlit požadavky pro kvalitní odebrání mateří kašičky, odebrat mateří kašičku z matečníků a popsat její uchování	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Uvést možnosti získávání a úpravy propolisu a pylu ze včelstva pro další použití zpracovateli těchto produktů	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Použití včelích produktů pro další výrobu

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Uvést možnosti použití medu v různých oblastech (potravinářství, gastronomie, kosmetika, farmaceutický průmysl)	Ústní ověření
b) Uvést možnosti použití včelího vosku v různých oblastech řemeslné výroby	Ústní ověření
c) Uvést možnosti použití mateří kašičky v oblasti farmacie a kosmetiky	Ústní ověření
d) Vybrat vhodný med pro pastování, popsat postup pastování a pastování předvést	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Předvést použití včelího vosku na výrobu mezistěn	Praktické předvedení
f) Předvést použití včelího vosku pro výrobu svíček a dalších dekorativních předmětů	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Navrhování způsobu expedice včelích produktů a výrobků z nich

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Uvést a prakticky zpracovat návrh označení výrobků z včelích produktů – medu, mateří kašičky a vosku podle aktuálně platné legislativy	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Popsat vedení prvotní evidence	Ústní ověření
c) Navrhnout způsob expedice včelích produktů a výrobků z nich	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

1. Vstupní předpoklady pro účast na zkoušce

Uchazečem o zkoušku může být každá fyzická osoba starší 18 let, která získala alespoň základy vzdělání, nebo účastník rekvalifikace podle zákona č. 435/2004 Sb., zákon o zaměstnanosti.

Zdravotní způsobilost pro vykonání zkoušky se vyžaduje a prokazuje se lékařským potvrzením (odkaz na povolání v NSP – <https://www.nsp.cz/jednotka-prace/vcelar>).

Autorizovaná osoba zároveň s odesláním pozvánky ke zkoušce písemnou formou sdělí, kde a jakým způsobem se uchazeč může informovat o svých povinnostech a průběhu zkoušky a které doklady/dokumenty musí uchazeč předložit bezprostředně před započítím zkoušky.

2. Průběh zkoušky

Před zahájením zkoušky uchazeč předloží zkoušejícímu průkaz totožnosti a případně další dokumenty opravňující k připuštění ke zkoušce uvedené v části 1. Vstupní předpoklady pro účast na zkoušce.

Bezprostředně před zahájením zkoušky autorizovaná osoba seznámí uchazeče s pracovištěm, s organizací zkoušky, s jeho právy a povinnostmi v rámci zkoušky podle zákona č. 179/2006 Sb., a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž autorizovaná osoba vyhotoví a uchazeč podepíše písemný záznam.

Zkoušející uzná, a tedy nemusí ověřovat ty odborné způsobilosti, které byly již dříve u uchazeče ověřeny v rámci zkoušky z jiné profesní kvalifikace (nutno doložit osvědčením o získání profesní kvalifikace), a které jsou shodné svým rozsahem i obsahem. Rozsah a obsah odborné způsobilosti určují její jednotlivá kritéria a pokyny k provedení zkoušky popsané v hodnotícím standardu. Zkoušející tyto odborné způsobilosti neuzná jako již ověřené, pokud by tím nebylo zajištěno řádné ověření ostatních požadavků stanovených tímto hodnotícím standardem (například při nutnosti dodržení technologických postupů a časové souslednosti různých činností).

Zkouška se koná v českém jazyce.

Zkouška je veřejná. Praktická část zkoušky a praktická zkouška není veřejná v případech, kdy to je nutné z hygienických důvodů nebo z důvodu ochrany zdraví a bezpečnosti práce.

Je potřeba, aby se zkoušející zaměřil v ústní části zkoušky na všechny včelí produkty, v praktické části zejména na hlavní produkty, tj. na med, vosk a mateří kašičku, které může včelař podle aktuálně platné legislativy prodávat ze "dvora".

U odborné způsobilosti **Získávání včelích produktů** v kritériu b) zkoušející určí, které včelí produkty bude uchazeč získávat.

U odborné způsobilosti **Navrhování způsobu expedice včelích produktů a výrobků z nich** v kritériu c) uchazeč připraví návrh podle zadání zkoušejícího.

U odborné způsobilosti **Použití včelích produktů pro další výrobu**, v kritériu f) uchazeč popíše postup a vyrobí svíčky dvěma různými způsoby, např. stáčením a litím.

Při ověřování kompetencí formou praktického předvedení je třeba přihlížet především k bezpečnému provádění všech úkonů, dodržování hygieny práce, jakož i ke kvalitě a časovému hledisku zvládnutí předváděných operací. Přitom je nutno posuzovat nejen dosažený výsledek, ale i samostatnost při rozhodování o nejvhodnějším postupu řešení zadaného úkolu podle daných podmínek pracoviště.

S ohledem na zpracovávané produkty je vhodné zkoušku z této profesní kvalifikace provádět v období včelařské sezony, tj. zhruba v období květen – srpen.

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby je oprávněný předčasně ukončit zkoušku, pokud vyhodnotí, že v důsledku činnosti uchazeče bezprostředně došlo k ohrožení nebo bezprostředně hrozí nebezpečí ohrožení zdraví, života a majetku či životního prostředí. Zdůvodnění předčasného ukončení zkoušky uvede autorizovaná osoba do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Uchazeč může ukončit zkoušku kdykoliv v jejím průběhu, a to na vlastní žádost.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou odbornou způsobilost a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky.

Výsledné hodnocení pro danou odbornou způsobilost musí znít:

- „splnil“, nebo
- „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé odborné způsobilosti.

Výsledné hodnocení zkoušky zní buď:

- „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny odborné způsobilosti, nebo
- „nevyhověl“, pokud uchazeč některou odbornou způsobilost nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí autorizovaná osoba vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jedním zkoušejícím, který musí být přítomen u zkoušky po celou dobu jejího trvání.

Zkoušející je povinen provádět ověřování odborných způsobilostí při zkoušce přesně podle všech ustanovení tohoto hodnotícího standardu.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Střední vzdělání s výučním listem v oboru vzdělání včelař a střední vzdělání s maturitní zkouškou a nejméně 5 let odborné praxe v oblasti včelařství nebo ve funkci učitele odborného výcviku nebo praktického vyučování v oblasti včelařství.
- b) Vyšší odborné vzdělání se zaměřením na zemědělství nebo zahradnictví a nejméně 5 let odborné praxe v oblasti včelařství nebo ve funkci učitele odborného výcviku nebo praktického vyučování v oblasti včelařství.
- c) Vysokoškolské vzdělání se zaměřením na zemědělství nebo zahradnictví a nejméně 5 let odborné praxe v oblasti včelařství nebo ve funkci učitele odborných předmětů nebo odborného výcviku nebo praktického vyučování v oblasti včelařství.
- d) Profesionální kvalifikace Zpracovatel/zpracovatelka včelích produktů (41-036-H) a střední vzdělání s maturitní zkouškou a nejméně 5 let odborné praxe v oblasti včelařství.

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost a praxi v povolání autorizujícímu orgánu, a to předložením dokladu nebo dokladů o získání odborné způsobilosti a praxe v povolání v souladu s hodnotícím standardem této profesní kvalifikace, nebo takovým postupem, který je v souladu s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu této profesní kvalifikace autorizujícím orgánem stanoven.

Žádost o udělení autorizace naleznete na internetových stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo zemědělství, www.mze.gov.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

- zkušební místnost se stolem a židlemi, vybavená PC s připojením k internetu
- včelařský provoz se včelstvy umožňující získávání včelích produktů
- provozy pro zpracování včelích produktů (medárna, voskárna)
- kuřák, rozpěrák, roják, zařízení a pomůcky na odvíčkování odebraných medných plástů, refraktometr, konduktometr, medomet, pastovací zařízení, dekantační a filtrační nádoby, míchadla, nádoby na med, pylochyty, sítky nebo mřížky na získávání propolisu, včelařské ochranné pomůcky
- matečníky různého stáří, zařízení a pomůcky na získávání a zpracování mateří kašičky
- prostory na výrobu mezistěn, lis na výrobu mezistěn, sterilizátor na vosk, pomůcky na rozehtívání vosku, vosk, nádoby na rozehtívání vosku, knoty, silikonové formy

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu pro účely zkoušky. Zajištění vhodných prostor pro provádění zkoušky prokazuje žadatel odpovídajícím dokladem (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, dohoda).

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 15 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm, s organizací zkoušky, s požadavky BOZP a PO a s právy a povinnostmi uchazeče v rámci zkoušky podle zákona č. 179/2006 Sb.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přípravu a přestávky) je 3 až 5 hodin (hodinou se rozumí 60 minut).

Autoři standardu

Autoři hodnotícího standardu

Hodnotící standard profesní kvalifikace připravil Národní pedagogický institut ČR ve spolupráci s Národní radou pro kvalifikace, Ministerstvem práce a sociálních věcí, Ministerstvem zemědělství a odborníky z praxe z těchto subjektů:

- Střední odborné učiliště včelařské – Včelařské vzdělávací centrum, o. p. s. Nasavrky
- Pracovní společnost nástavkových včelařů CZ
- Včela pro Moravský kras
- Střední odborné učiliště Blatná
- Střední škola gastronomie, farmářství a služeb Jeseník
- Střední škola hospodářská a lesnická Frýdlant

Hodnotící standard profesní kvalifikace schválilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR.